

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2009 r.

w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów

Na podstawie art. 110 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa w szczególności tryb postępowania:

- 1) Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, dyrektorów okręgowych oraz dyrektorów zakładów karnych lub aresztów śledczych w zakresie zawiadamiania o przekroczonej pojemności odpowiednio w skali kraju, obszaru działania okręgowego inspektoratu oraz zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 2) dyrektorów zakładów karnych i aresztów śledczych w zakresie organizowania dodatkowych cel mieszkalnych;
- 3) prezesów sądów i kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury w wypadku przeludnienia zakładów karnych lub aresztów śledczych ponad ustaloną pojemność w skali kraju.

§ 2. 1. W wypadku gdy liczba osadzonych zakwaterowanych w zakładach karnych lub aresztach śledczych oraz podległych im oddziałach zewnętrznych, zwanych dalej "zakładami", przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w terminie 7 dni od dnia stwierdzenia przekroczenia pojemności, przedstawia informację o tym, zwaną dalej "informacją", Ministrowi Sprawiedliwości,

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963 i Nr ..., poz.

dyrektorom okręgowym Służby Więziennej oraz dyrektorom zakładów.

2. Przy ustalaniu przekroczenia pojemności zakładów, o którym mowa w ust. 1, nie uwzględnia się osadzonych zakwaterowanych w celach mieszkalnych znajdujących się w oddziałach szpitalnych, oddziałach wymienionych w art. 88a § 1 i art. 212a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, zwanej dalej "Kodeksem karnym wykonawczym", celach izolacyjnych, o których mowa w art. 143 § 1 pkt 8 Kodeksu karnego wykonawczego, izbach chorych oraz pomieszczeniach usytuowanych w domach dla matki i dziecka oraz oddziałach tymczasowego zakwaterowania skazanych.

3. Minister Sprawiedliwości przekazuje informację ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz Ministrowi Obrony Narodowej, a także prezesom sądów apelacyjnych i wojskowych sądów okręgowych, prokuratorom apelacyjnym i wojskowym prokuratorom okręgowym.

§ 3. 1. Po otrzymaniu informacji, dyrektor zakładu jest obowiązany podjąć czynności mające na celu przystosowanie dodatkowych pomieszczeń do wymogów cel mieszkalnych.

2. Na dodatkowe cele mieszkalne, o których mowa w ust. 1, nie mogą być przeznaczone pomieszczenia, które są niezbędne dla zachowania prawidłowego funkcjonowania zakładu oraz cele mieszkalne i pomieszczenia zawierające miejsca zakwaterowania wymienione w § 2 ust. 2.

3. W dodatkowych celach mieszkalnych zakwaterowuje się osadzonych po przekroczeniu pojemności zakładu; przepis § 2 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W razie wykorzystania miejsc zakwaterowania w celach mieszkalnych oraz dodatkowych celach mieszkalnych osadzonych można umieścić, w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m², w wypadkach i w sposób określony w art. 110 § 2a i 2b Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 4. 1 Dyrektor zakładu informuje właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej z uwzględnieniem terminów określonych w ust. 2, o liczbie zakwaterowanych osadzonych, liczbie miejsc oraz ich wykorzystaniu w pomieszczeniach, o których mowa w § 3, a także o liczbie osadzonych umieszczonych w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej

na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m².

2. Dyrektor okręgowy Służby Więziennej informuje Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, w ustalonych przez niego terminach, jednakże nie rzadziej niż raz na 7 dni, o liczbie osadzonych zakwaterowanych w podległych mu zakładach, liczbie miejsc oraz ich wykorzystaniu w pomieszczeniach, o których mowa w § 3, a także o liczbie osadzonych umieszczonych w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m².

§ 5. W wypadku gdy liczba osadzonych zakwaterowanych w zakładach przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, prezes sądu apelacyjnego przekazuje niezwłocznie tę informację prezesom sądów okręgowych i rejonowych z obszaru działania sądu apelacyjnego, prezes wojskowego sądu okręgowego - odpowiednio prezesom wojskowych sądów garnizonowych, a prokurator apelacyjny oraz wojskowy prokurator okręgowy - podległym im kierownikom jednostek organizacyjnych prokuratury.

§ 6. Po otrzymaniu informacji, o której mowa w § 5, prezes właściwego sądu niezwłocznie zarządza:

- 1) zbadanie spraw, w których skazani na karę pozbawienia wolności nie rozpoczęli jeszcze jej odbywania, celem ustalenia dopuszczalności odroczenia wykonania tej kary;
- 2) podjęcie działań organizacyjnych zmierzających do skierowania przez sąd na posiedzenie spraw, w których jest dopuszczalne odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności, celem rozważenia przez sąd możliwości wydania postanowienia na podstawie art. 151 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 3) zbadanie spraw, o których mowa w art. 79 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, w celu ustalenia kolejności wzywania do stawienia się skazanego w zakładzie w wyznaczonym terminie;
- 4) inne działania organizacyjne zmierzające do skorzystania przez sąd z uprawnień wynikających z przepisów Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 7. W miarę potrzeby prezes właściwego sądu wyznacza sędziego do rozpatrywania spraw dotyczących odroczenia kary pozbawienia wolności oraz czynności, o których mowa w § 6 pkt 1.

§ 8. Prezes właściwego sądu, nie rzadziej niż raz w miesiącu, za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego, a prezes wojskowego sądu garnizonowego odpowiednio za pośrednictwem prezesa wojskowego sądu okręgowego, informuje Ministra Sprawiedliwości o

liczbie osób, co do których sąd orzekł o warunkowym przedterminowym zwolnieniu lub o odroczeniu wykonania kary pozbawienia wolności; postanowienia o odroczeniu wykonania kary wydane w związku z art. 151 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego wykazuje się odrębnie.

§ 9. Po otrzymaniu od prokuratora apelacyjnego lub wojskowego prokuratora okręgowego informacji, o której mowa w § 5, właściwy kierownik jednostki organizacyjnej prokuratury niezwłocznie podejmuje działania organizacyjne zmierzające do wykorzystania w toczących się postępowaniach uprawnień prokuratora, określonych w art. 21 Kodeksu karnego wykonawczego, w celu ograniczenia liczby osób przebywających w zakładach.

§ 10. Kierownik jednostki organizacyjnej prokuratury, nie rzadziej niż raz w miesiącu, za pośrednictwem prokuratora apelacyjnego lub odpowiednio wojskowego prokuratora okręgowego, informuje Ministra Sprawiedliwości o liczbie osób, co do których sąd uwzględnił wnioski prokuratora o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności lub o warunkowe przedterminowe zwolnienie.

§ 11. W wypadku gdy liczba osadzonych zakwaterowanych w zakładach, w okresie wyznaczonym przez trzy kolejne terminy określone w § 4 ust. 2, osiągnie w skali kraju stan zgodny z ogólną pojemnością tych zakładów albo poniżej tej pojemności, Dyrektor Generalny Służby Więziennej niezwłocznie powiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. Przepisy § 2 i 5 stosuje się odpowiednio.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 6 grudnia 2009 r.²⁾.

Minister Sprawiedliwości

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz. U. Nr 65, poz. 459), które utraciło moc na podstawie art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr , poz.).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 110 ust. 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, dodanego zgodnie z art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 9 października o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem wejścia w życie tej ustawy.

Projektowane rozporządzenie, co do zasady, zawiera uregulowania analogiczne do zastosowanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz. U. Nr 65, poz. 459). Jednakże w przypadku wykorzystania miejsc zakwaterowania w celach mieszkalnych oraz dodatkowych celach mieszkalnych, projektowane rozporządzenie odwołuje się do kryteriów wskazanych w art. 110 § 2a i 2b Kodeksu karnego wykonawczego, w których precyzyjnie i jednoznacznie określono przesłanki umieszczania skazanych w warunkach, w których powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi poniżej 3 m², tak aby nie było wątpliwości, co do wyjątkowości sytuacji, w których może to nastąpić.

Praktyka stosowania przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów wykazała, iż nie przewidziano w nich istnienia pewnej kategorii miejsc zakwaterowania dla osadzonych, w których nie można dowolnie, w zależności od potrzeb, osadzać skazanych lub tymczasowo aresztowanych.

Takie miejsca zakwaterowania znajdują się w:

- 1) pomieszczeniach znajdujących się w oddziałach szpitalnych, izbach chorych oraz domach dla matki i dziecka, gdyż osadzać w nich można wyłącznie osoby, które spełniają odpowiednie wymogi (chorzy lub matki z dziećmi);
- 2) celach mieszkalnych umiejscowionych w oddziałach, o których mowa w art. 88a § 1 oraz art. 212a § 2 Kodeksu karnego wykonawczego, gdyż w nich można zakwaterować wyłącznie osoby, o których mowa w art. 88 § 3 oraz 212a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 3) celach izolacyjnych, o których mowa w art. 143 § 1 pkt 8 Kodeksu karnego wykonawczego, gdyż ich wyposażenie w sposób istotny różni się od wyposażenia „normalnej” celi mieszkalnej (§ 78 ust. 1 - 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej – Dz. U. Nr 194, poz. 1902 z późn. zm.);

- 4) pomieszczeniach znajdujących się w oddziałach tymczasowego zakwaterowania skazanych gdyż obiekty te nie są formalnie częścią składową jednostek penitencjarnych i służą wyłącznie czasowemu zakwaterowaniu osadzonych, którzy są zatrudnieni poza terenem zakładu karnego lub aresztu śledczego na rzecz kontrahenta, którego własnością są te obiekty.

Z tego powodu, bez względu na liczbę wolnych miejsc zakwaterowania w w/w miejscach nie jest możliwe dokwaterowanie w nich osób, które nie kwalifikują się do zamieszkania w tych pomieszczeniach.

W związku z powyższym ustalając przekroczenie pojemności zakładów karnych i aresztów śledczych należy od ogólnej liczby skazanych, ukaranych i tymczasowo aresztowanych osadzonych w tych zakładach i aresztach odjąć liczbę osób osadzonych w wymienionych wyżej pomieszczeniach mieszkalnych, w których nie jest możliwe swobodne osadzanie osób pozbawionych wolności. Tylko w takim przypadku informacja, o której mowa w § 2 zmienianego rozporządzenia, będzie oddawać stan faktyczny zaludnienia w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Datę wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia ustalono w § 12 na dzień 6 grudnia 2009 r. dostosowując ją w ten sposób do daty wejścia w życie nowelizacji Kkw, stanowiącej podstawę do wydania rozporządzenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja.

Projektowana regulacja ma zastosowanie do aresztów śledczych i zakładów karnych.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia w ramach konsultacji społecznych, przekazany zostanie do zaopiniowania: Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, sądom powszechnym, prokuraturom, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Radzie Głównej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych.

Przedmiotowa regulacja nie spowoduje konieczności poniesienia dodatkowych wydatków z budżetu państwa.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.